

ANDØY KOMMUNE

Framtidig oppvekststruktur i Sør-Andøy - dialog med Åse Montessoriskolelag om mulig løsning

Saksbehandler	Arkivsaksnummer
Sveinung Ellingsen	26/6302

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
087/2026	Formannskapet	07.09.2026
	Kommunestyret	

Vedlegg: Dok.dato	Tittel	Dok.ID
24.08.2026	Tilstandsrapport Skolestua Barnehage 2026_05_22	120577

Kommunedirektørens innstilling

Kommunestyret ber kommunedirektøren invitere styret og daglig ledelse i Åse Montessoriskolelag til dialog om en mulig helhetlig løsning for framtidig oppvekststruktur i Sør-Andøy, herunder mulig kommunalt kjøp av skolebygget på Åse.

Målet med dialogen er å avklare om partene kan utvikle en gjensidig akseptabel løsning som:

- gir grunnlag for en samlet kommunal barnehage i Sør-Andøy på Åse
- styrker Åse som oppvekst- og kommunalt tjenestested
- tar vare på relevant Montessorikompetanse og pedagogiske erfaringer i et framtidig skoletilbudet i Sør-Andøy

Skolestua barnehages betydelige vedlikeholds- og investeringsbehov skal inngå i den samlede vurderingen. Videre langsiktig drift og eventuell rehabilitering av Skolestua skal vurderes opp mot alternativet med en samlet kommunal barnehage på Åse.

Kommunestyret presiserer at skolelaget står fritt til å takke nei til dialog eller tilbud. Andøy kommune har ikke styringsrett over Åse Montessoriskole. Spørsmål om skolens framtidige drift og skolelagets eierskap til bygget avgjøres av skolelagets egne organer. Skolelaget står fritt til å takke nei til dialog eller tilbud.

Kommunedirektøren skal legge fram en egen sak før det eventuelt fattes bindende beslutninger om kjøp, investeringer eller endringer i kommunens skole- og barnehagestruktur.

Dersom dialogen ikke gir grunnlag for videre arbeid med dette alternativet, skal kommunedirektøren legge fram en vurdering av andre alternativer for framtidig skole- og barnehagestruktur i Sør-Andøy.

Sakssammendrag

Kommunedirektøren anbefaler at kommunen inviterer Åse Montessoriskolelag til dialog om mulig kommunalt kjøp av skolebygget på Åse. Et eventuelt kjøp skal vurderes med sikte på å etablere en samlet kommunal barnehage i Sør-Andøy på Åse. Saken innebærer ikke endelig beslutning om kjøp, framtidig skoledrift eller endret barnehagestruktur. Eventuelle bindende beslutninger skal behandles i en ny sak.

Sakssammendraget er laget av KI og kvalitetskontrollert av saksbehandler.

Saksopplysninger

Andøy kommune har to kommunale grunnskoler, Andenes skole og Risøyhamn skole. I tillegg finnes det to private friskoler, Åse Montessoriskole og Bleik Montessoriskole. I Sør-Andøy ligger Risøyhamn skole og Åse Montessoriskole om lag én mil fra hverandre. Begge har relativt lave elevtall. For skoleåret 2025-2026, registrert per 1. oktober 2025, var elevtallet på 1.-7. trinn slik:

Skole	Elever 1.-7. trinn
Risøyhamn skole	41
Åse Montessoriskole	47
Sum	88

Samlet elevtall ved de to barnetrinnene har gått ned fra 115 elever i 2014 til 88 elever i 2025. Det er en nedgang på i overkant av 23 prosent.

Andøy kommune har også to kommunale barnehager i Sør-Andøy: Skolestua barnehage på Dverberg og Risøyhamn barnehage. Begge inngår i vurderingen av framtidig barnehagestruktur.

Det er gjennomført en tilstandsanalyse for Skolestua barnehage, blant annet som følge av behovet for å lukke avvik etter tilsyn fra miljørettet helsevern. Analysen viser flere alvorlige og vesentlige avvik knyttet til blant annet tak, vinduer, våtrom, fukt, ventilasjon, vannledninger, kledning og elektrisk anlegg.

Nødvendige tiltak er foreløpig beregnet til om lag 5,4 mill. kroner ekskl. mva. Det elektriske anlegget er ikke kostnadsberegnet i rapporten. En eventuell full rehabilitering av dette er foreløpig anslått til ytterligere 1-2 mill. kroner. Dersom Skolestua skal brukes videre over tid, må kommunen ta stilling til om investeringene skal prioriteres og finansieres.

Det har over tid vært arbeidet med ulike løsninger for skole- og barnehagestrukturen i Sør-Andøy. Blant annet er organisering som oppvekstsenter vurdert. Avvikling av ungdomstrinnet og andre endringer ved Risøyhamn skole er tidligere utredet og behandlet politisk, og Skolestua barnehage er tidligere vurdert ved flere anledninger. Utredningene har vist til fallende barne- og elevtall, høye kostnader per barn og behov for strukturelle grep. Kommunedirektøren mener derfor at kommunen nå bør avklare om skolebygget på Åse kan gi et nytt handlingsrom.

Kommunedirektørens vurdering**En tydelig avgrenset dialog**

Hensikten med saken er å åpne for en ryddig dialog om en mulig framtidig løsning for skolebygget på Åse. Dialogen kan gi begge parter et bedre grunnlag for å vurdere om et

kommunalt kjøp er ønskelig, og hvilke forutsetninger som eventuelt må være oppfylt. For kommunen kan bygget gi mulighet til å etablere et større og mer robust fagmiljø i en samlet kommunal barnehage i Sør-Andøy på Åse.

Åse Montessoriskole er en privat friskole og et selvstendig rettssubjekt. Kommunen kan ikke beslutte hvordan skolen skal drives videre, eller om skolelaget skal selge bygget. Kommunens ansvar er å planlegge et forsvarlig offentlig skole- og barnehagetilbud innenfor gjeldende økonomiske rammer.

Kommunedirektøren har før framleggelsen av saken møtt skolens rektor og styreleder for å orientere om denne saken og gi skolelaget anledning til å være kjent med innholdet før politisk behandling. Kommunen går ikke inn i dialogen med et ferdig resultat.

En løsning som også skal gi noe tilbake til Åse

Kommunedirektøren er klar over at en mulig løsning som innebærer at Åse Montessoriskole velger å avslutte sin drift, vil være krevende for skolelaget, de ansatte, elevene og lokalsamfunnet. Skolen er etablert gjennom et betydelig lokalt engasjement og representerer både arbeidsplasser, kompetanse og identitet.

En dialog kan derfor ikke bare handle om kommunens behov. Kommunens utgangspunkt bør være å undersøke om det er mulig å utvikle en helhetlig løsning som også gir varige gevinster for Åse og tar vare på det skolelaget har bygd opp.

En mulig løsning kan sikre at bygget fortsatt brukes til sentrale oppveksttjenester gjennom barnehagedrift, og at Åse får en langsiktig rolle som kommunalt oppvekst- og tjenestested. En samlet kommunal barnehage vil komme i tillegg til den foreslåtte satsingen på helse- og omsorgstjenester på Åse. Dette kan gi mer aktivitet, flere arbeidsplasser og et sterkere tjenestemiljø enn i dag.

Kommunen må også ta vare på Montessoriskolens kompetanse, pedagogiske erfaringer og undervisningsmateriell og hvordan denne kan inngå i videreutviklingen av Risøyhamn skole. Målet må være at verdier og erfaringer fra skolen ikke forsvinner, men videreføres i et sterkere offentlig oppveksttilbud i Sør-Andøy.

Kommunedirektøren vurderer at kommunen vil ha behov for kompetansen som finnes blant de ansatte ved Åse Montessoriskole. Dersom en samlet løsning blir aktuell, må spørsmål om framtidige arbeidsmuligheter håndteres i en egen og ryddig prosess innenfor gjeldende regelverk.

Et sterkere framtidig skolemiljø i Sør-Andøy

To små skoler med kort avstand gir nærhet, men også sårbarhet. Lave elevtall gjør det mer krevende å sikre brede fagmiljø, fleksibel ressursbruk, tilgang til spesialpedagogisk kompetanse og et sosialt elevmiljø med flere muligheter.

En eventuell samling av skoletilbudet i sør vil gi et større elev- og fagmiljø enn dagens delte struktur. Samtidig vil Risøyhamn fortsatt være en oversiktlig skole med lokal forankring i Sør-Andøy.

En eventuell framtidig løsning bør ikke bare beskrives som at elever flyttes fra én skole til en annen. Kommunen bør, i en eventuelt senere prosess, undersøke hvordan kompetanse og erfaringer fra Åse Montessoriskole kan tas vare på, og hvordan relevante elementer fra Montessoripedagogikken kan inngå i videreutviklingen av Risøyhamn skole innenfor rammene som gjelder for den offentlige skolen. Det samme gjelder eventuelt undervisningsmateriell som skolelaget ønsker å overdra. Det kan medføre et unikt tilbud som tar inn i seg de mange positive momentene fra Montessoripedagogikken inn i et offentlig tilbud.

Skolestua barnehage krever et snarlig veivalg

Tilstanden ved Skolestua gjør behovet for avgjørelser konkret. En rehabilitering vil kreve betydelige investeringer, men vil ikke i seg selv løse de strukturelle utfordringene i barnehagene. Små fagmiljø er sårbare, og kommunen har utfordringer med å rekruttere og beholde kvalifisert personale.

Dersom skolebygget på Åse kan kjøpes og tilpasses barnehagedrift, vil det gi et konkret alternativ til dagens struktur. En samlet kommunal barnehage kan gi større fagmiljø, mindre sårbar bemanning, bedre ressursutnyttelse og bedre grunnlag for rekruttering.

Byggets egnethet er ikke avklart. Teknisk tilstand, kjøpesum, ombyggingsbehov, uteområde, trafiksikkerhet, inneklima, universell utforming og driftskostnader må vurderes før kommunen kan ta stilling til en eventuell løsning. Siden bygget i dag brukes til skoledrift, kan man legge til grunn at forutsetningene bør være gode.

Et samlet tjenesteløft for Sør-Andøy

Saken må ses i sammenheng med prinsippssaken om oppfølging av kunnskapsgrunnlaget for helse og mestring. Der legges det opp til at Åse utvikles som et strategisk tjenestested for bemannede helse- og omsorgstjenester i sør. En kommunal barnehage i dagens skolebygg kan styrke Åse ytterligere som kommunalt tjenestested, samtidig som Risøyhamn kan styrkes som samlet kommunalt skolemiljø.

Den mulige retningen kan oppsummeres slik:

- Åse styrkes som tjenestested for helse- og omsorgstjenester og barnehage.
- Risøyhamn styrkes som samlet kommunalt skolemiljø i Sør-Andøy.

En slik løsning vil redusere antall tjenestesteder, men hensikten er ikke å svekke tilbudet i Sør-Andøy. Hensikten er å opprettholde og styrke lokale tjenester gjennom større fagmiljø, bedre bruk av bygg og ressurser og danne et bedre grunnlag for rekruttering.

Barnets beste og medvirkning

Hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som berører barn. Denne saken gir bare mandat til dialog og utredning. Den fatter ikke endelig vedtak om endret skole- eller barnehagestruktur.

Et større elev- eller barnehagemiljø kan gi flere jevnaldrende, sterkere fagmiljø og bedre tilgang til kompetanse. Samtidig kan endringer føre til tap av tilhørighet, lengre reisevei og uro i overgangen. Disse hensynene må vurderes konkret og balansert dersom endringer blir aktuelle.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Denne saken gir ikke fullmakt til kjøp, investeringer eller endringer i driften. Den økonomiske vurderingen må sammenligne videre drift og nødvendig rehabilitering av Skolestua med et mulig kjøp og tilpasning av skolebygget på Åse.

Videre prosess

Dersom kommunestyret vedtar innstillingen, vil kommunedirektøren:

1. invitere styret i Åse Montessoriskolelag til dialog
2. avklare om skolelaget ønsker å drøfte et mulig salg og på hvilke vilkår
3. innhente verdivurdering og teknisk vurdering dersom dialogen gir grunnlag for det
4. utrede økonomiske, juridiske, pedagogiske og praktiske konsekvenser
5. legge til rette for nødvendig medvirkning dersom et konkret alternativ skal arbeides videre med
6. legge fram en ny sak før eventuelle bindende beslutninger
7. vurdere andre alternativer dersom dialogen ikke gir grunnlag for videre arbeid

Konklusjon

Andøy kommune må avklare hvordan Sør-Andøy skal ha et bærekraftig skole- og barnehagetilbud i årene framover. En frivillig dialog med Åse Montessoriskolelag kan avklare om skolebygget på Åse gir et reelt handlingsrom for en samlet barnehage og en bedre og mer bærekraftig oppvekststruktur. Eventuelle endelige beslutninger skal legges fram for kommunestyret i en egen sak.